

JAARVERSLAG 2021

STICHTING STEENUILENWERKGROEP DRENTHE

Foto voorzijde jaarverslag: fam. Janssen, Wittelte

INHOUDSOPGAVE

Wat kan wel, wat kan niet.....	3
Terugblik 2020.....	4
Territoria	4
Broedgevallen	6
Uitgevlogen jongen	7
Publieke waarnemingen.....	9
WAt gebeurde waar?	10
Kennisgroep nestkasten	10
Hoe en wat rondom Rolde!	11
Kippetje	12
Het wel en wee van de uilen rondom Wijster.....	14
WERkgroep zoekt steenuilen	15
Een vreemde gast in de kast	16
Eigenzinnig, eigenzinniger, eigenzinnigst.....	17
Werkgroepen in Drenthe	18
Opslag materiaal	20
nestkasten.....	20
Veiligheid.....	21
Veilig nestkasten ophangen	21
Klimgordels & positioneringslijn.....	22
Veiligheidshesjes	22
Ladders.....	23
Drinkbakken	23
Landschapsbeheer Drenthe	24
Ladderkeuring landschapsbeheer Drenthe.....	25
Gemeente Aa en Hunze & Heel Drenthe Zoemt	25
Van uitstel komt geen afstel!	26
Rabofonds	27
PRovincie Drenthe.....	27
Rabo Club support.....	27
COOP-statiegeldactie	28
Gemeente AA en Hunze	28

Donatie(s).....	28
Reserveringen	29
Lezingen	30
Markten.....	30
Nestkasten wildlands	31
Nacht van de Nacht - Meppel	31
PERsmomenten.....	32
RTV Drenthe: Dilemma: steenuilen bijvoeren of natuurlijke selectie?	32
Dagblad van het Noorden	33
Bestuur	33
Vergaderingen.....	35
Landelijke overleggen	35
Provinciaal overleg.....	36
website – facebook - twitter	36
inkoop boekjes	38
Seizoen 2022	40
Klimcurus.....	40
BEstuur	40
Kennisgroep nestkasten	40
Camera's	41

INLEIDING

WAT KAN WEL, WAT KAN NIET

Na 2020 dachten we het ergste gehad te hebben m.b.t. de corona-epidemie. Helaas bleek dat nog niet het geval en hield corona ook het steenuilenjaar 2021 in haar greep. Jammer, maar we moeten het er even mee doen en blijven hopen op betere tijden. We waren dit jaar alleen beter voorbereid op wat komen ging en de vrijwilligers in de verschillende gebieden hebben gedaan wat ze kunnen voor de steenuilen, binnen de maatregelen en met een goede doses gezond verstand is het weer gelukt om er een mooi steenuilenseizoen van te maken.

Evenals vorig jaar werden vele lezingen, markten, excursies en vergaderingen geannuleerd of verzet. Gelukkig konden er tussen de maatregelen door ook diverse activiteiten wel doorgang vinden. Financieel hebben we gelukkig niets te klagen en zijn met de middelen die beschikbaar zijn vanuit diverse subsidieverstrekkers, zoals provincie, de Rabo Clubsupport campagne en de Coop statiegeldacties weer mooie dingen gedaan. Meer hierover verderop in dit verslag.

Helaas heeft één van onze bestuursleden (Alex Klein) aangegeven te willen stoppen als bestuurslid van onze stichting. We bedanken Alex uiteraard voor zijn inzet. Alex blijft als vrijwilliger en nestkasteigenaar wel betrokken bij de steenuilenwerkgroep van de Vogelwacht Uffelte e.o.

Net als vorig jaar hopen we komen jaar weer een normaal steenuilenseizoen tegemoet te gaan en waar mogelijk weer in de volledige bezetting de controles kunnen plaatsvinden. Vanuit het bestuur zullen we er alles aan doen om de vrijwilligersgroepen zo optimaal mogelijk te blijven faciliteren.

Erwin Bruulsema
Voorzitter

RESULTATEN 2021

TERUGBLIK 2020

Het jaar 2020 was met 139 territoria een goed jaar. Het hoogste aantal territoria tot dusver geregistreerd in Drenthe. In 2019 waren dit er namelijk 133. Dit zegt nog niet alles over het aantal broedgevallen dat er verwacht kan worden. Het aantal territoria geeft aan hoeveel territoriale mannetjes er zijn geteld. Niet elk mannetje heeft wellicht een vrouwtje en niet elk nest wordt gevonden. Er zijn namelijk redenen genoeg waarom een nest niet gecontroleerd kan worden, bijvoorbeeld als deze onder het dak zit of niet precies bekend is waar deze zich in het territorium bevindt. In broedgevallen gingen we er met z'n allen wel op vooruit in 2020. Van 99 in 2019 kwamen we uit op 101 in 2020. Het aantal uitgevlogen jongen echter was iets minder rooskleurig in 2020. Dit waren er namelijk 206, tegen 227 in 2019. Gemiddeld vlogen er dus 2,0 jongen uit per broedgeval in 2020. Precies genoeg om de populatie in stand te houden of te laten groeien. Waar 2020 een droog jaar was, evenals 2019 en 2018 zien we toch duidelijke verschillen in het resultaat.

TERRITORIA

Ook dit jaar trokken de vrijwilligers erop uit om met de territoriumroep de mannetjes steenuil uit de tent te lokken. Door het afspelen van het de territoriumroep denken de mannetjes steenuilen dat er een indringer aanwezig is in het gebied. Hierop reageren ze dan door terug te roepen. Zodra er een terugroepende man gehoord is zetten de vrijwilligers het geluid uit om verdere verstoring te voorkomen. Het verschilt erg per locatie of de mannen steenuil nog een tijdje onrustig blijven. Onder andere de dichtheid van het aantal territoria kan hier van invloed zijn. Bij meerdere mannen in een gebied kan het nog lang onrustig blijven en kunnen ze tegen elkaar op blijven roepen. Is er echter maar één man in een gebiedje, die reageert op het geluid van de vrijwilligers, dan zal deze logischerwijs eerder weer stil zijn als het geluid stopt wordt. Hieronder een overzicht van de getelde territoria van 2020.

Groep	Aantal territoria	t.o.v. 2020
Vogelwacht Uffelte e.o.	68	-6
Het Stroomdal (Coevorden)	15	+5
Natuurvereniging Zuidwolde	5	-3
Vliegvlug Meppel	14	+11
KNNV Assen	14	=
IVN Aa & Hunze	2	=
Borger e.o.	0	-2
IVN Zuidlaren	0	-2
Elim e.o.	8	-2
Wijster e.o.	4	-1
IVN Eelde/Paterswolde & Vries	8	-1
Hooghalen e.o.	1	+1

Opvallend zijn veranderingen bij de Vogelwacht Uffelte, waar toch wel wat minder territoria geteld zijn en een procentueel grote toename bij zowel Het Stroomdal als bij Vliegvlug Meppel. Waarnemerseffecten kunnen hierbij een grote rol spelen. Een keer extra of een keer minder op pad gaan met het geluid kan hier al invloed op hebben. Ook de periode waarin de territoria geïnventariseerd worden kan van grote invloed zijn. In maart roepen de mannetjes over het algemeen beter terug dan eind januari. Echter ben je altijd afhankelijk van de beschikbare tijd als vrijwilliger en het weer. Geluidsinventarisatie is het meest effectief bij windstil weer.

Hieronder het langjarig aantal territoria. Vanaf 2019 is er meer aandacht voor de geluidsinventarisatie en zien we dan ook een sterke toename in het aantal vastgestelde territoria. Dit jaar (2021) blijft het aantal territoria gelijk t.o.v. 2020. We hopen in de komende jaren weer een toename te gaan zien, maar dat blijft natuurlijk afwachten.

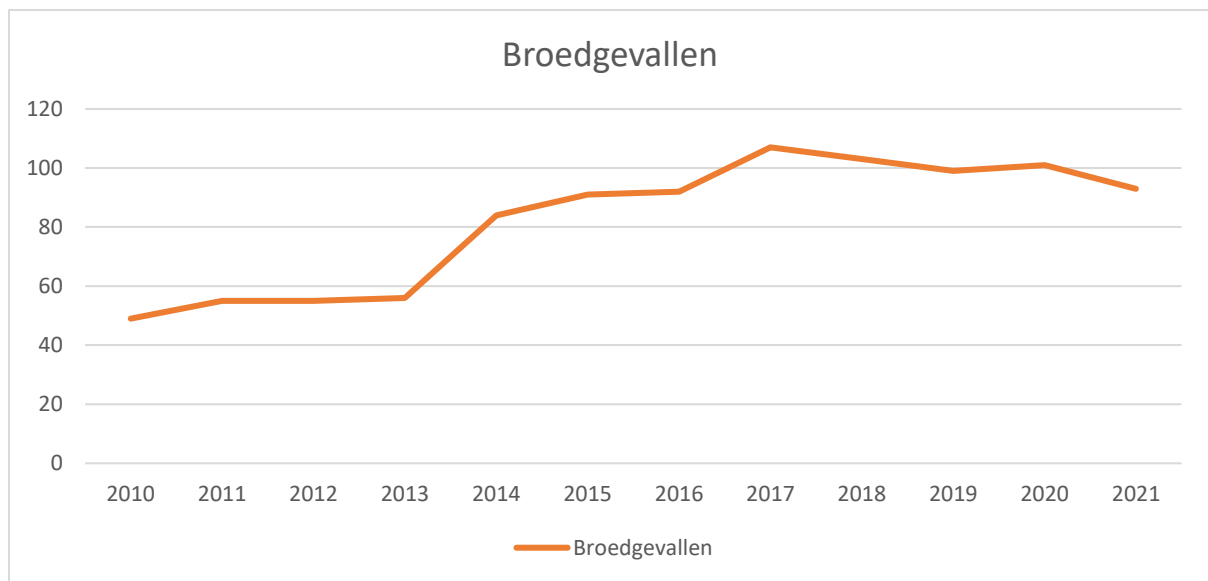
BROEDGEVALLEN

Broedgevallen van de steenuilen worden meestal gemonitord door de vrijwilligers als ze zich in nestkasten bevinden. Af en toe echter doet zich een andere situatie voor. Een nest in een boomholte zijn zeldzaamheden geworden, maar komen nog voor. Ook een nest onder de dakpannen, dakplaten of een andere locatie in een gebouw komen nog regelmatig voor. In de gegevens die we aangeleverd krijgen van de groepen zijn al deze gemonitorde nesten meegenomen. Echter is er soms wel vastgesteld dat er een nest op een locatie aanwezig was op basis van gedrag van ouders (bijvoorbeeld: voedselvluchten), maar is het uiteindelijk resultaat niet duidelijk, omdat de locatie onbereikbaar was. Deze worden in de totale gegevens wel meegenomen als nesten, maar zijn dan bij het aantal (vermoedelijk) uitgevlogen jongen niet meegenomen, omdat dit onbekend is.

Groep	Aantal nesten	t.o.v. 2020
Vogelwacht Uffelte e.o.	55	+2
Het Stroomdal (Coevorden)	8	+2
Natuurvereniging Zuidwolde	4	=
Vliegvlug Meppel	8	-1
KNNV Assen	5	-5
IVN Aa & Hunze	2	+1
Elim e.o.	3	-3
Wijster e.o.	4	=
IVN Eelde/Paterswolde & Vries	4	-4
Hooghalen	1	+1

Alles bij elkaar komen waren er helaas minder vastgestelde broedgevallen in Drenthe. Opvallend is de achteruitgang van het aantal nesten in enkele gebieden, zoals rond Assen, Elim en Eelde-Paterswolde-Vries. Om hiervoor één oorzaak aan te wijzen is niet te doen. Meerder oorzaken kunnen hieraan ten grondslag liggen. Neem bijvoorbeeld de muizenstand. In het veld waren er dit jaar minder (veld)muizen te vinden. Dit was ook te zien in de conditie van de jonge steenuilen, kerkuilen en torenvalken tijdens het ringen. Een andere oorzaak kan zijn het natte voorjaar en de koude week in februari met sneeuwval. Dit kan enkele uilen uiteindelijk de das om gedaan hebben, waardoor er uitval is geweest in de populatie. Ook predatie kan een oorzaak zijn. Vaak wordt hierbij gekeken naar de (steen)marter, maar wat doen ratten en eekhoorns eigenlijk t.o.v. de steenuilennesten. Hebben deze ook invloed? En zo ja, hoeveel invloed heeft dit dan op broedsels? Of is er toch een waarnemerseffect. We hebben in 2021 vrij lang te maken gehad met maatregelen rondom corona, waardoor er wellicht minder controles hebben plaatsgevonden en daardoor minder nesten zijn vastgesteld.

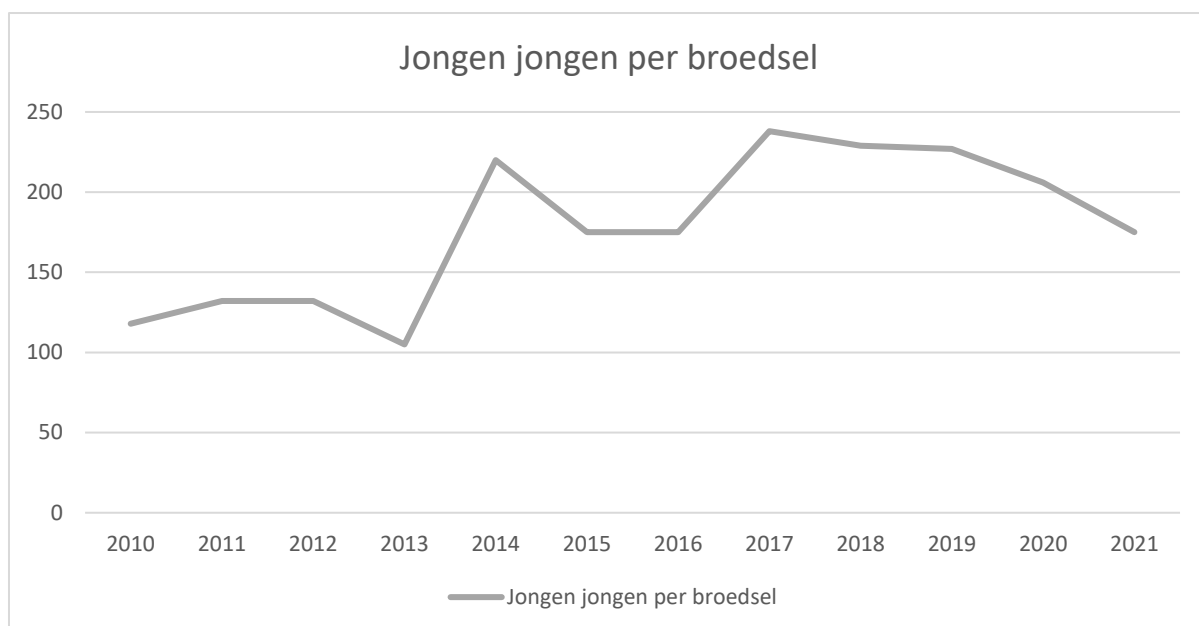
Opvallend is wel dat de territoria die vastgesteld zijn in 2021 stabiel bleven, terwijl het aantal vastgestelde nesten iets lager lag dit jaar.

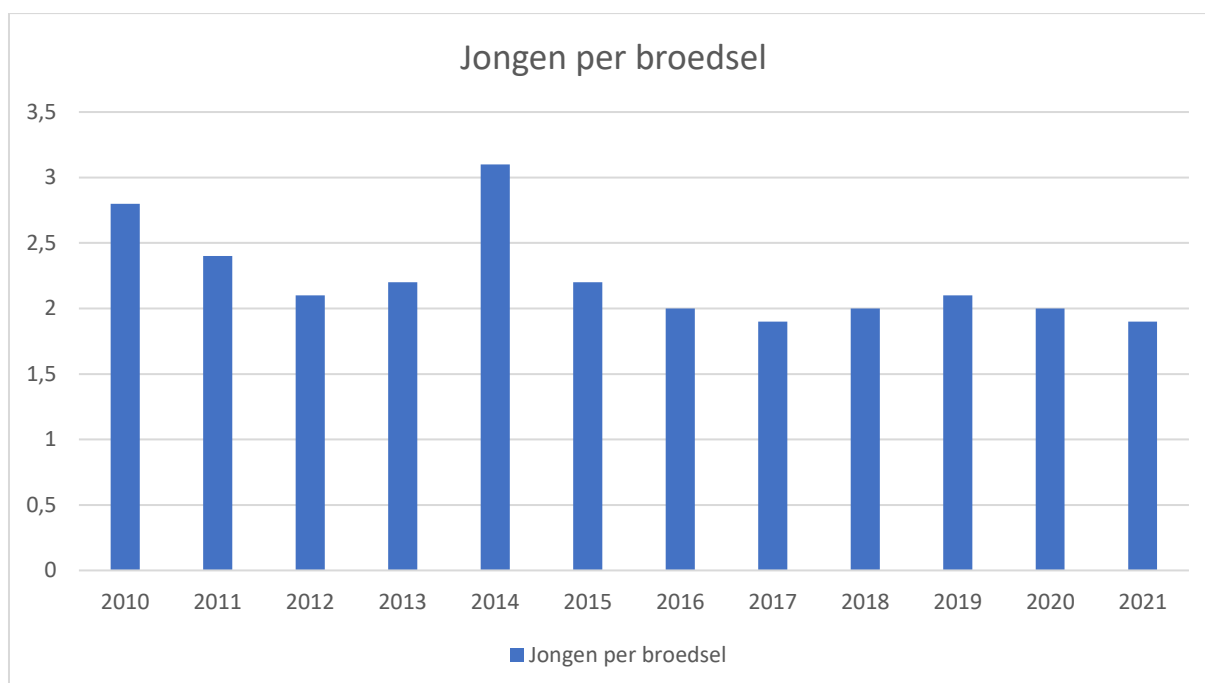
UITGEVLOGEN JONGEN

Het aantal uitgevlogen jongen t.o.v. 2020 was beduidend minder. In 2021 vlogen vermoedelijk “maar” 175 jongen uit. Dit is tenminste van de nesten die gemonitord zijn. Daarnaast zijn er ongetwijfeld nog jongen uitgevlogen op de locaties die niet bereikbaar waren voor controle door de vrijwilligers. Dus het werkelijke aantal ligt vermoedelijk hoger dan dit. Uiteraard heeft dit te maken met de afname in het aantal vastgestelde en gecontroleerde nesten en een vermoeden is dat dit mede veroorzaakt is door de oorzaken die genoemd zijn bij de broedgevallen, zoals een slecht muizenjaar en hoge predatie in enkele gebieden.

Groep	Aantal jongen	t.o.v. 2020
Vogelwacht Uffelte e.o.	98	-14
Het Stroomdal (Coevorden)	19	+7
Natuurvereniging Zuidwolde	13	+1
Vliegvlug Meppel	15	-3
KNNV Assen	8	-4
IVN Aa & Hunze	3	+3
Elim e.o.	9	-5
Wijster e.o.	7	-5
IVN Eelde/Paterswolde & Vries	3	-11
Hooghalen e.o.	4	+4

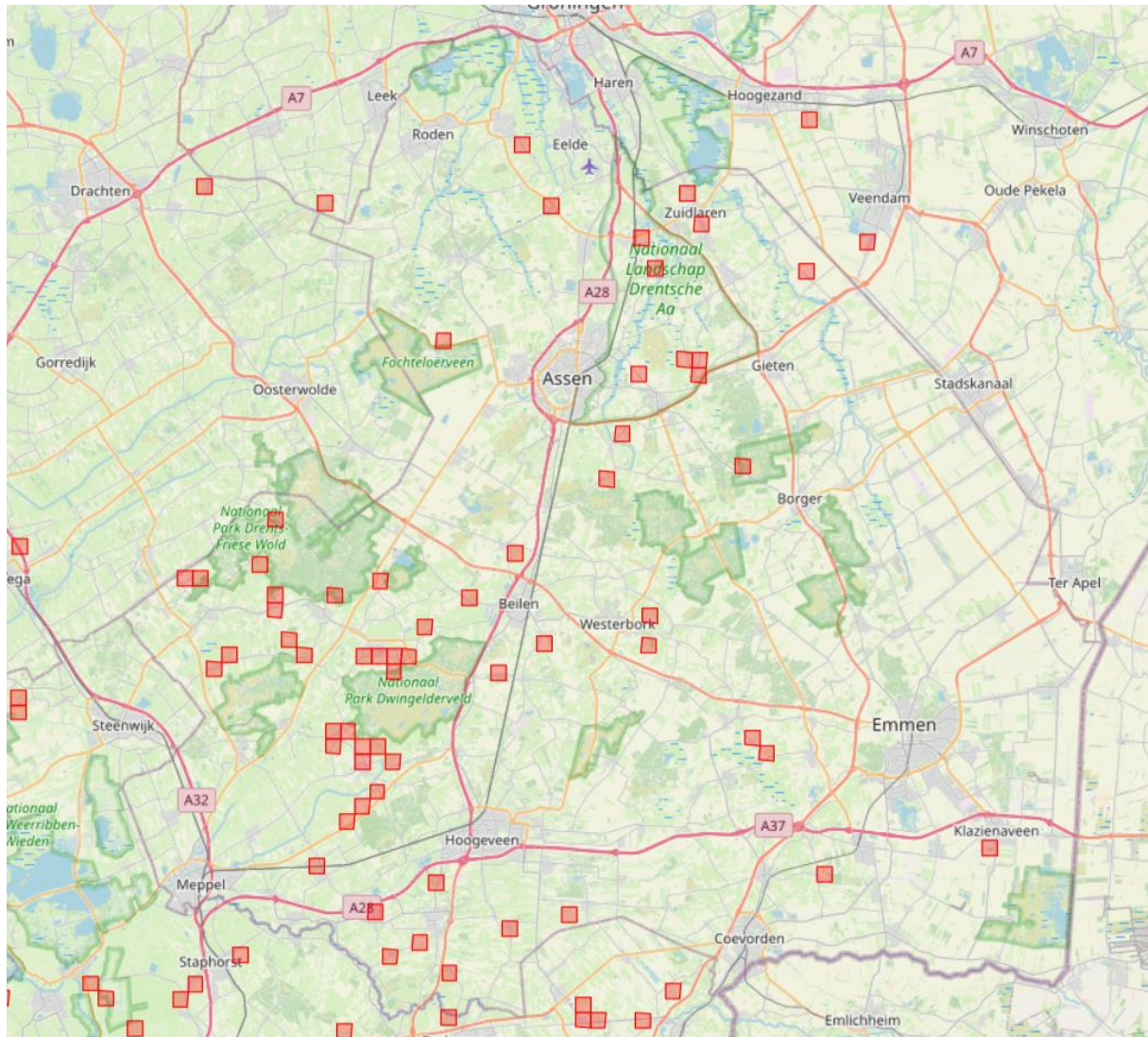
In het langjarig resultaat zien we dat we het goed doen in Drenthe. Het aantal territoria groeit, wat een goed teken is en veel zegt over de populatie. Het aantal gecontroleerde en vastgestelde nesten is stabiel tot iets afnemend en in sommige gebieden zelfs groeiend. Door fluctuering in prooiaanbod leggen steenuilen in jaren met veel muizen, veel eieren en in jaren met weinig muizen, minder eieren. In goede jaren zien de werkgroepen veel nesten met 4, 5 of zelfs 6 eieren/jongen. In slechtere jaren zijn het vooral nesten met 2, 3 en 4 eieren. Dit jaar was een slecht jaar wat dat betreft en we hopen op beter in 2022.

Gemiddeld komt dit jaar het aantal uitgevlogen jongen uit om 1,9 per nest. Dit is volgens onderzoek net niet voldoende om de populatie in stand te houden. De magische grens hiervoor ligt op 2,0 jongen per broedsel dat groep moet worden. Wat opvalt is dat in zowel 2017 als 2021 een dip te zien is. Dit kan te maken hebben met de muizenstand (veldmuizen). Deze heeft ook pieken en dalen. Om de vier jaar is er over het algemeen een top

muizenjaar met daarop volgend een dal-jaar qua muizen. Als dat nu ook het geval zou zijn, dan is de verwachting dat de komende jaren weer beter zullen zijn. Vanaf 2015 zijn de gegevens van meerdere groepen in deze resultaten structureel meegenomen, waardoor de betrouwbaarheid van deze resultaten na 2015 zijn toegenomen. Dit is ook te zien in het gemiddelde aantal jongen per broedsel per jaar.

PUBLIEKE WAARNEMINGEN

1: Kaart waarnemingen Steenuil (bron: www.waarneming.nl)

Datum: 01-01-2021 t/m 24-11-2020

Hierboven op de kaart van de site www.waarneming.nl is goed te zien waar afgelopen jaar (2021) waarnemingen zijn gedaan van de steenuilen. Dit gebaseerd op de waarnemingen die ingevoerd zijn in de periode 01-01-2021 t/m 24-11-2021 door waarnemers in de provincie Drenthe. Op de kaart is een duidelijke clustering te zien van waarnemingen in Zuidwest-Drenthe, met een baan over Drenthe richting het Noorden van de provincie. De waarnemingen die ingevoerd zijn zijn grotendeels betrouwbaar. Dit op basis van de ingevoerde locaties op kaart.

Aangrenzend bij Drenthe zijn dit jaar ook in Groningen en Friesland waarnemingen gedaan die interessant zijn voor de toekomst. Wellicht lukt het om de populatie in Drenthe uit te breiden en gebieden in de grensgebieden met Groningen en Friesland hierdoor ook te her-koloniseren.

PRAKTIJKVERHALEN

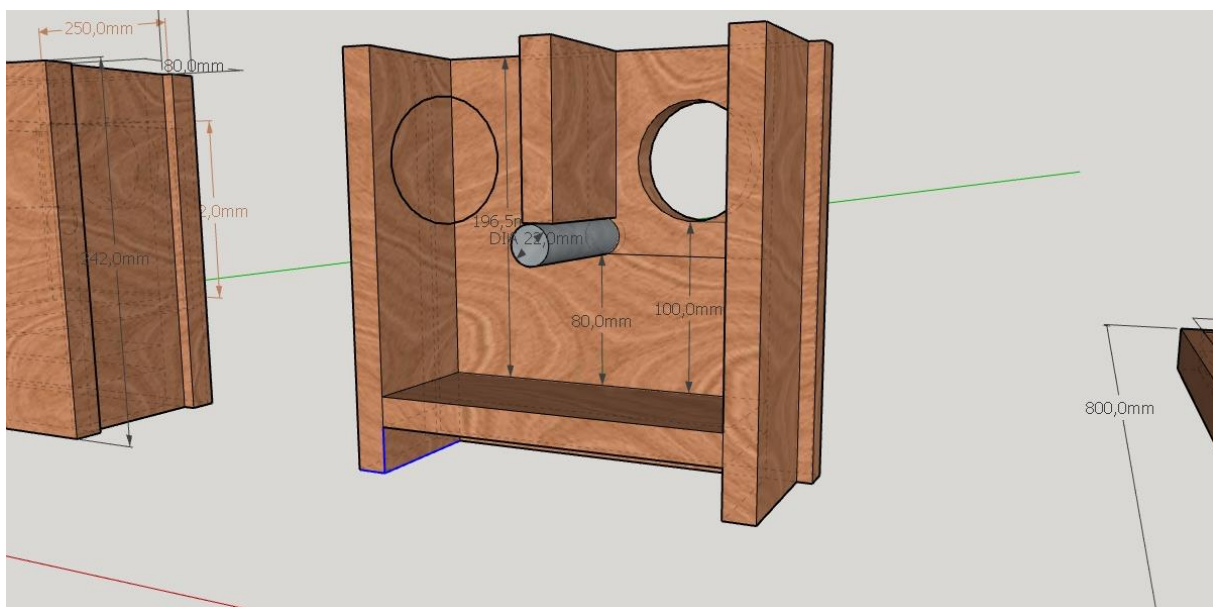
WAT GEBEURDE WAAR?

KENNISGROEP NESTKASTEN

Dat niet alle steenuilennestkasten volledig marterbestendig zijn is wel weer gebleken dit jaar. Ook tijdens de jaaravond voor coördinatoren in Drenthe werd dit punt meerdere keren aangehaald. De (steen)marter blijft één van de soorten die regelmatig predatie veroorzaakt bij de steenuilen. In sommige gevallen wordt zelfs de nestkast als kraamkamer gebruikt. Zie ook hieronder de foto's van Jac Hamers die twee jonge steenmarters aantrof in één van de nestkasten.

Omdat de predatie een probleem blijft hebben we een kennisgroep nestkasten in het leven geroepen. Deze kennisgroep bestaat uit Jan ter Stege, Claus van den Hoek, Piet de Vries en Erwin Bruulsema. Erwin is hierbij betrokken vanuit de Stichting Steenuilenwerkgroep Drenthe. Jan is betrokken als ervaringsdeskundige m.b.t. de steenmarter in combinatie met de steenuil, vanuit het gebied van de Vogelwacht Uffelte e.o.. Daarnaast zijn Claus en Piet betrokken als nestkastenbouwers van de steenuilennestkasten. Samen onderzoeken zij de nestkasten waar mogelijk (of met zekerheid) marterpredatie heeft plaatsgevonden. En dan vooral de nestkasten die al voorzien zijn van de sluis zoals hieronder is afgebeeld. Verschillen in maten van vliegopening, ruimte tussen de tussenschotten en ruimte onder het anti-marterschotje worden onderzocht.

HOE EN WAT RONDOM ROLDE!

Bij de voorjaarsinventarisatie werden dit jaar 11 territoria vastgesteld waarvan enkele op plaatsen die eerder niet bezet waren. Dat is mooi en je hoopt dat dit het teken is van een groeiend bestand aan broedparen. Later is het dan zaak om de nestplekken te vinden, opdat ze verder gevolgd kunnen worden en zo mogelijk geringd. Toch blijkt dan weer dat er sprake was van een langs trekkende uil, is het nest niet te vinden of zit het in een schuur op een voor ons onbereikbare plek.

Dit jaar viel op dat de uil niet zo snel weer terugkeert naar de plaats delict. In de loop van de jaren hebben we al een paar keer gezien dat een uiltje in de kast of bij het verlaten van de kast gepredeerd is door een steenmarter of sperwer. De jaren daarna bleef de kast onbenut door de uil. Vaak werd de kast dan in gebruik genomen door een andere soort zoals spreeuw of koolmees. Dat was dit jaar weer het geval in Balloo waar het vrouwtje vorig jaar na het 3^e ei was genuttigd door een sperwer. Dit jaar was die kast in gebruik door de koolmees. De kast in Anderen waar vorig jaar een steenmarter huis had gehouden onder de jongen werd nu gebruikt door een spreeuw.

Verbouwingen van een pand hebben uiteraard een effect op de uil. In Anderen op het Oldend zat jaren aaneen een uil op de schoorsteen. Hij had een zekere landelijke bekendheid doordat hij meermalen is gefotografeerd door enthousiaste mensen, zo vaak zelfs dat dit tot overlast leidde voor de vorige bewoners. Deze boerderij is grondig verbouwd. In overleg met de huidige bewoners, die vorig jaar hun verbouwing in verband met de aanwezigheid van de uil hadden uitgesteld, is al eerder een kast in de nabijheid opgehangen. Tot onze verrassing was de uil teruggekeerd naar een kast vlakbij en toonde ons later de jongen die gezamenlijk op het dak van het schaphenhok zaten. Ik had die kast al afgeschreven omdat de kast in slechte staat verkeerde met een rottend dak en lekkage in de kast. Dat heeft de uiltjes niet verhinderd om daar 4 jongen groot te brengen.

In Balloo en Amen zijn panden verkocht en grondig verbouwd. Er hangen voldoende kasten in de buurt om als nieuwe nestplek voor de uiltjes. Ook zijn er zijn meerdere kasten geplaatst in de buurt waar dit voorjaar de roep van de uil is gehoord.

Steenuilen Aa en Hunze

Dankzij het samenwerkingsverband Heel Drenthe Zoemt is de gemeente Aa en Hunze sinds januari 2019 ambassadeur van de steenuil. De gemeente zet zich in om het leefgebied van deze icoon (van het kleinschalig boerenlandschap) te verbeteren en hoopt dat inwoners ook een steentje willen bijdragen. Hiervoor zijn Landschapsbeheer Drenthe, Stichting Steenuilenwerkgroep Drenthe en IVN Aa en Hunze gevraagd en is het project *Steenuilen Aa en Hunze onder de pannen* opgezet.

Bron: www.lbdrenthe.nl

De actie van Landschapsbeheer voor het inrichten van het steenuilvriendelijk erf heeft geleid tot veel nieuwe plekken voor kasten. In Nijlande, waar een steenuil is gehoord, is een kast opgehangen. Die is al snel in gebruik genomen door een spreeuw. Helaas is de spreeuw in de kast genuttigd door een steenmarter. Op de camera die we bij de kast hebben geplaatst is goed te zien hoe de marter zich naar binnen wringt langs de toch zo goed uitgedachte hindernissen in de kast.

Het gebruik van de camera heeft ook aardige beelden op geleverd. In Anderen zit een 3^e uil. Hij is regelmatig waargenomen, maar de juiste nestplek was nog onbekend. De camera liet een rijk scala aan beelden zien van de uil die daar actief is. Zijn nest heeft hij hoog in de schuur achter een balk en is daardoor niet voor ons bereikbaar. De camera is ook gebruikt om te controleren of een nestkast nadat de jongen zijn uitgevlogen nog gebruikt wordt. Dat is nog niet door ons vastgesteld.

In Balloo 18 zijn dit jaar zijn slechts 3 jonge uiltjes geringd door Henk Boxma. In de kast bij Balloo 57 heeft een steenuil, soms samen, erg lang gebroed op 6 eieren. Omdat de broedtijd ruimschoots was overschreden hebben we de eieren weggehaald. De kast bij 84 waar vorig jaar 3 eieren zijn gelegd en het vrouwtje daarna is gepredeerd, zat dit jaar een koolmees. Ook in Balloo is een oude boerderij ingrijpend verbouwd. In de directe omgeving is er een nieuwe kast bij geplaatst

In Amen wordt al 3 jaar gebroed wordt door 2 zelfs 3 vrouwtjes. Tussentijds is zelfs van vrouw gewisseld, dat is uniek in Nederland. Er was weer sprake van een veel te lange broedtijd op onbevuchte eieren. Ook die hebben we weggehaald. Bij de burens zit nog steeds een uil in een kast die niet gecontroleerd kan worden.

In Anderen was de kast op het Nijend in gebruik bij een paar steenuil. Helaas waren we te laat om de jongen dit jaar te ringen maar er is sprake van een succesvol nest. De uil in de schuur op 't Loeg staat op camera maar hoeveel jongen er zijn is niet bekend.

In Eldersloo zit een uil in de schuur bij het tuincentrum Vreugdenhil. Waarschijnlijk is er gebroed maar controle was dit jaar niet mogelijk. In Ekehaar zit de uil nog in de schuur, ook daarvan is het broedresultaat niet bekend. Eleveld waar tot een paar jaar terug steenuilen broeden is nog steeds niet meer ingevuld. Mogelijk ijlt nog steeds het effect van een steenmarter na die een paar jaar geleden systematisch de kasten langs is gegaan.

Samengevat:

Anderen 3 paar waarschijnlijk 2x 4 jongen en 1 onbekend

Amen 2 paar waarvan 1 nest met onbevuchte eieren

Eleveld geen uiltjes

Eldersloo 1 paar aantal jongen onbekend

Nijlande 1 uil verjaagd door steenmarter

Deurze mogelijk 1 uil plek onbekend

Grolloo mogelijk 1 uil

Ekehaar 1 paar, jongen onbekend

Nico Rommes en Lukas Jansen

KIPPETJE

Het klinkt wat wrang om ons onvolprezen steenuiltje voor kip uit te maken, maar de term viel een paar weken geleden bij het inspecteren en schoonmaken van de nestkasten in Donderen, één van de daadwerkelijke broedplaatsen in onze regio: "Eelde-Paterswolde-Vries".

Maar eerst de voorgeschiedenis. Op vijf juni zetten we met flinke verwachtingen de ladder tegen de meest vruchtbare "uileneik" in Donderen om de daarin hangende nestkast inwendig te bekijken. Er waren

voortdurend meerdere steenuilen door de zeer ervaren nestkashouder gezien en gehoord. Gekeken of er zich eieren in de kast bevonden hadden we, geremd door de corona maatregelen, nog niet. Maar nogmaals: de tekenen waren veelbelovend en ringer Rinus Dillerop was alvast “besteld”.

(Foto: Bert Kwant)

Anne van der Zijpp staat op lokatie een verslaggever van RTV Drenthe te woord tijdens een live-uitzending juni 2021 over de verdwenen eieren in Bunne

Lapje stof voor de ingang, omzichtig het deksel omhoog en oog in oog met mevrouw uil en haar... vier eieren. Zucht: wel laat nog maar, zonder al te veel hoop, wie weet. Er kon wel geringd, bekeken en gewogen worden want ze bleek nog ringloos te zijn ook. Sta je daar met z'n allen met aanhanger, ladder, klimtuig en goede hoop teleurgesteld te zijn. Het bleek nog maar weer eens hoeveel het wel en wee van het vliegende kleinood ons aan het hart ging. Een keer terugkomen was de enig mogelijke optie om de moed er wat in te houden.

Twee weken later bleken er drie koud geworden eitjes over te zijn. Van de vierde geen spoor te bekennen. Het nest was verlaten en we hebben de, naar het bleek, onbevuchte eieren uit de kast gehaald.

Dertig oktober: niet al te warm, een beetje miezerig maar uitstekend opruim weer. De grote Donderse eik voor de laatste keer dit jaar beklommen. Nog niet eerder had onze klimgast een uiltje ter hand genomen dus de vreugde was groot toen een volwassen uiltje hem, vanuit een hoekje achter in de kast, recht in het vizier keek. De kast zat behoorlijk vol “mest” en uilenballen dus een schoonmaak beurt was geen overbodige luxe. Even mee naar beneden genomen bleek ze niet geringd te zijn. Wie was zij nou weer en hoe kwamen er wederom drie eieren in de kast!? Vorig jaar zes uitgevlogen en geringde jongen uit deze kast. Dit jaar twee niet geringde uilen en een berg(je) niet bevruchte eieren. Vandaar de oneerbiedige bijnaam “kippetje”. Zonder gouden eieren, ook dat nog.

*Ronand Valstar
IVN Eelde-Paterswolde-Vries*

HET WEL EN WEE VAN DE UILEN RONDON WIJSTER

Het was een slecht uilenjaar. Er waren te weinig muizen, waardoor de steenuilen vooral regenwormen, meikevers en andere insecten moesten eten. Dat resulteerde in ondergewicht van de jongen. Ook het aantal jongen was bij ons minder dan vorig jaar. Verder hebben we in Holthe in 3 kasten bezoek gehad van een marter. Dit blijft een groot probleem en we hebben de indruk, dat de marter in veel gevallen een steenuilenkast weet binnen te dringen. Desondanks proberen we met aanpassingen aan de kast het de marter zo moeilijk mogelijk te maken.

Tijdens de geluidsinventarisaties afgelopen winter kwamen we uit op 4 territoria, 3 in Holthe en 1 in Vorrelveen. In Holthe twijfelden we nog of er een extra zou zijn tussen 2 bestaande territoria of dat de andere mannetjes hier reageerden. Na een paar bezoeken was dit niet vast te stellen. Toch hoopvol nieuws op dit adres na het broedseizoen. Er zit regelmatig een uiltje in de kast, gesnapt door de camera van de bewoners. We wachten geduldig de ontwikkelingen hier af.

We hadden dit seizoen weer 4 nesten, waarvan er 1 nest is mislukt. In totaal hadden we 15 eieren (inclusief 5 eieren van het mislukte nest). We gaan ervan uit, dat er 7 jongen zijn uitgevlogen. Van de 10 overgebleven eieren zijn er 2 niet uitgekomen en 1 jong heeft het niet overleefd.

Foto: Erik Uiterlinden

Bij onze eerst bezette kast in Holthe was het dit jaar weer mis, evenals 2 jaar geleden. Er lagen nl. 5 eieren in, die allemaal zijn uitgekomen. Bij een volgende controle bleken alle jongen doodgemaakt te zijn. Alleen nog wat veertjes op de grond. Na een tijdje kreeg ik bericht van de bewoners, dat er toch een tweede legsel was: 2 eieren, die niet zijn uitgekomen, en 1 jong. Deze is door Erwin geringd. Bij de 2 andere nesten 1 verhaal. Deze nesten zitten niet in de kast, maar onder de pannen (of eentje toch in de houtschuur?). Op beide adressen hebben we maar 1 jong ontdekt, ondanks meerdere bezoeken van ons en extra oplettendheid van de

bewoners. Hier kunnen we dus maar 1 jong tellen. In de kast in Vorrelveen lagen 5 eieren, zijn 5 jongen uitgekomen en ook door Erwin geringd. Een jong was erg verzwakt en waarschijnlijk ziek.

Er is nog een waarneming gedaan van een gesignaleerde uil aan de Beilervaart. We hebben in de buurt 2 kasten opgehangen. Verder hebben we een kast in Brunsting "verhangen". Hier hebben we daarna nog 2 uiltjes uitgezet, die we uit de Vogelopvang in Ureterp hebben opgehaald. Ondanks wat extra voer voor een dag zijn de uiltjes na een paar dagen van de radar verdwenen. De bewoner heeft ze nog een paar keer gespot, maar toch... ze weten niet wat ze missen.... Hopelijk komen ze in een andere regio weer in beeld, je kunt ze nou eenmaal niet sturen. Ook in Holthe aan de Holtherstraat hebben we nog een kast geplaatst. We hopen hier op nog meer uitbreiding.

Foto: Okko Vos – Steenuil uitzetten in Brunsting

En, laten we hopen op meer muizen komend jaar!

Rest mij nog alle nestkasthouders te bedanken voor hun enthousiaste medewerking!!!

*namens de werkgroep Wijster/Beilen,
Johannes Evert*

WERKGROEP ZOEKT STEENUILEN

Evenals voorgaande jaren zijn er in 2021 geen territoria en broedgevallen waargenomen in de regio IVN Zuidlaren. Dit ondanks het plaatsen van een twintigtal nestkasten in de afgelopen twee jaar in o.a. Gasteren, Oudemolen, Schipborg en Taarlo.

Positief is dat het aantal meldingen van waarnemingen van steenuilen in ons gebied in 2021 aanzienlijk hoger is dan in voorgaande jaren, zoals blijkt uit onderstaande tabel. De meeste van deze meldingen zijn betrouwbaar. Dit geeft hoop voor de nabije toekomst!

Naar aanleiding van deze waarnemingen hebben we nog twee kasten bijgeplaatst in Zeegse en Tynaarlo. Het totaal aantal steenuil kasten onder ons beheer komt daarmee op 32.

Waarnemingen steenuil in 2021 omgeving Zuidlaren.

Datum	Tijd	Waarneming	Lokatie	Opmerking
15/4		gezien & gehoord	Oudemolen – omgeving voormalige school	Meerdere dagen gehoord – melding betrouwbaar
16/5	03.24	roep	Tynaarlo	Geen verdere gegevens bekend – betrouwbaarheid?
8/9	23.11		Zuidlaren - Noordlanden	Melding is niet steenuil; waarschijnlijk bosuil.
28/10		roep	Zeegse - tussen Munkakkers en Hoofdweg	Betrouwbare melding
1/11	20.50	gezien	Zuidlaren - Leemkuilenweg	Wegvliegende uil; zeer waarschijnlijk steenuil
4/11		roep	Tynaarlo – bij spoorwegovergang Zeegserweg	Afstand tot waarneming op 28/10 is ca 1,5 km – melding betrouwbaar
22/11		roep	Tynaarlo – bij spoorwegovergang Zeegserweg	Afstand tot waarneming op 28/10 is ca 1,5 km – melding betrouwbaar
6/12	08.00	gezien	Hoofdweg Zeegse	Betrouwbare melding; waarschijnlijk week daarvoor ook al op dezelfde plek
21/12		gezien	Hoofdweg Zeegse	Zit in boom op het erf

Opmerkingen:

1. Meeste meldingen gedaan via waarneming.nl
2. Voor zover mogelijk zijn meldingen nagetrokken

*Namens de werkgroep Zuidlaren
Geert Greving*

EEN VREEMDE GAST IN DE KAST

Het is een mooie dag in het late najaar. We trekken er weer op uit met 2 auto's een kar, ladder en de nodige nestkasten om oude nestkasten te vervangen. Niets raars natuurlijk, want dat doen we elk jaar. Het schoonmaken en vervangen van de nestkasten verloopt vlot en met z'n drieën hebben we het tempo er aardig in zitten. Op weg naar de vierde nestkast besluiten we iets verder van de nestkast te parkeren dan gebruikelijk. Het zandpad is namelijk overgegaan op een modderpad en het lijkt ons niet verstandig om door te rijden. Het drukken van een auto is namelijk niet onze favoriete bezigheid. Eén ladderdeel wordt van de auto gepakt, aangezien de nestkast laag hangt en ondergetekende mag de ladder bestijgen om te kijken wat er zich in de nestkast bevindt. Een hoop zoi, of eigenlijk een spreekuwnest van 2021 en een oud hoornaarnest van 2020 treffen we aan. Niets bijzonders, behalve dan dat we in het najaar van 2020 niet alle nestkasten schoongemaakt hebben vanwege de corona-maatregelen. Op het moment dat ondergetekende de nestkast leeg haalt begint er in het oude nest iets te piepen. In de veronderstelling dat het muizen zijn, doen we even extra voorzichtig. Echter komen er geen muizen tevoorschijn en gaat het piepen door. Bijzonder!!! Dus even goed kijken wat er nou eigenlijk aan de hand is met het nest. En wat blijkt; in het nest, tussen het oude spreekuwnest en het oude hoornaarnest bevinden zich twee vleermuisjes. Aangezien we dit niet eerder meegemaakt hebben besluiten we te overleggen wat we moeten doen, om al snel tot de conclusie te komen dat we alles weer terug in de nestkast moeten zetten. Dat doen we dan ook, uiterst voorzichtig om te zorgen

dat de vleermuisjes rustig kunnen blijven zitten in het nest. Hoe dit verder afloopt weten we niet. De nestkast is niet vorstvrij en of de vleermuizen de winter hierin overleven is de vraag. Of zullen ze 's avonds de nestkast nog hebben verlaten om uiteindelijk een andere overwinterplek te zoeken. We wachten af en zullen in het voorjaar, als het weer wat warmer wordt, kijken of ze er nog in zitten.

*Steenuilengroep Vogelwacht Uffelte e.o.
Erwin Bruulsema*

EIGENZINNIG, EIGENZINNIGER, EIGENZINNIGST

Dat steenuilen eigenzinnig zijn kunnen we wel zeggen. Een nestkast ophangen biedt een mooie

nestgelegenheid voor de steenuil, maar dat ze zich niet laten sturen is inmiddels wel bekend. Regelmatig krijgen we nog meldingen van steenuilen die onder het dak broeden. Soms jaren achter elkaar, terwijl er allang een prachtige ruime nestkast hangt op het erf. Wij bedenken van alles, maar de steenuil bepaalt toch zelf. Zo troffen we al eens een steenuil aan in een spechtenkast met twee jongen en de afgelopen twee jaar was het raak in een eekhoornkast bij Wapse. Blijkbaar zitten ze hier goed, want nu al twee jaar op rij weten ze op deze locatie jongen groot te brengen. Prachtig, maar niet altijd bestand tegen de marter. Vandaar dat de bewoner bij de eekhoornkast meerdere mantels heeft gemaakt om de bomen om de nestkast heen, zodat de marter en de eekhoorn niet bij de nestkast kunnen komen. Wellicht broed ze er volgend jaar wel weer. Op de foto de trotse bewoner met één van de jongen.

*Steenuilengroep Vogelwacht Uffelte e.o.
Erwin Bruulsema*

WERKGROEPEN

WERKGROEPEN IN DRENTHE

In Drenthe hebben we vele werkgroepen die zich actief bezighouden met het beschermen van de steenuilen. Afgelopen jaar hebben zich geen nieuwe werkgroep gemeld bij ons. Wel hebben enkele coördinatoren aangegeven te stoppen. In sommige gevallen levert dat een situatie op dat er geen coördinator meer is, maar nog wel een groep. In andere gebieden komt daarmee een einde aan een werkgroep en daarmee de controles voor de steenuilen. In het gebied rondom Smilde heeft de coördinator te kennen gegeven te stoppen. Hier is om het moment van schrijven van dit jaarverslag nog geen oplossing voor gevonden. Wel heeft de vrijwilligersgroep te kennen gegeven te kijken hoe en of ze doorgaan. Ook het gebied rondom Norg en Roden is

vacant, dus als iemand hier iemand kent die als vrijwilliger aan de slag wil voor de steenuilen dan nemen we graag contact op met diegene.

Naast deze ontwikkelingen zijn er ook gebieden waar de coördinator het stokje heeft overgedragen op een nieuwe coördinator. Dit is onder andere het geval rondom Eelde-Paterswolde-Vries, waar Anne van der Zijpp het stokje heeft overgedragen. We bedanken Anne voor zijn inzet en prachtige foto's die hij gemaakt heeft van de steenuilen. De werkgroep is in goede handen bij zijn opvolger Roel Rijskamp.

De volgende werkgroepen zijn momenteel in Drenthe actief:

- Oosterhesselen e.o.	- Hooghalen e.o.	- Emmen e.o.
- IVN Eelde-Paterswolde-Vries	- Vogelwacht Uffelte e.o.	- Het Stroomdal
- IVN Zuidlaren	- Wijster e.o.	- Borger e.o.
- IVN Vries	- Westerbork e.o.	- Elim e.o.
- IVN Aa & Hunze	- Vliegvlug Meppel	- Roderwolde e.o.
- Zeijerwiek	- Natuurvereniging Zuidwolde	- KNNV-Assen
- Duurzaam Bovensmilde
(vacant)	- Noordscheschut e.o.	

Uiteraard wordt het vrijwilligerswerk van de vele vrijwilligers die zich in de provincie bezig houden met het beschermen van de steenuilen enorm gewaardeerd. Zonder de vrijwilligers is dit beschermingswerk en onderzoek niet mogelijk.

Steenuilen Noord-Drenthe @steenuilen · 25 nov.

Leesvoer...

FACILITEREN MATERIALEN

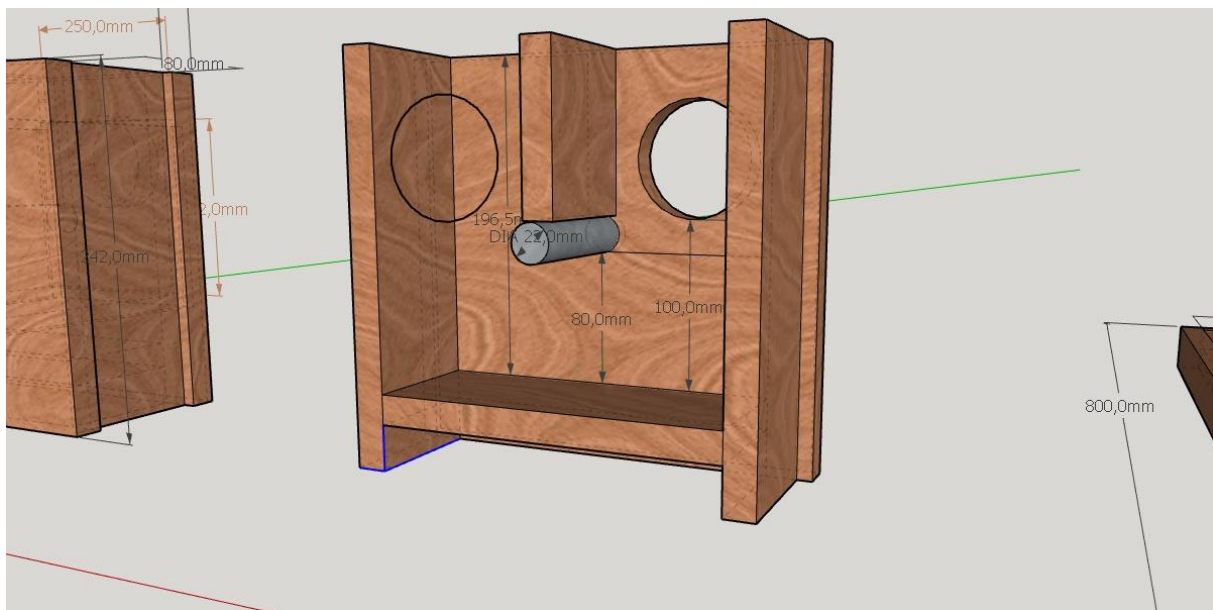
OPSLAG MATERIAAL

Faciliteren gaat niet zonder het aanschaffen van materialen. Maar waar laat je al die materialen? Daar hebben we gelukkig ruimte voor bij de familie Bolling in Dieverbrug. De ouders van ons bestuurslid Patrick Bolling hebben ruimte beschikbaar gesteld die wij belangeloos mogen gebruiken voor de opslag van de materialen. Nestkasten, spullen voor lezingen en markten en de marktkraam staan allemaal in de opslag. Vanuit het bestuur van de stichting steenuilenwerkgroep Drenthe waarderen we dit natuurlijk enorm.

NESTKASTEN

Een van de hoofddoelen van de stichting is het faciliteren van nestkasten aan de werkgroepen die in Drenthe actief zijn met de bescherming van de steenuilen. De nestkasten worden gemaakt door onze nestkastenbouwers: Piet de Vries en Claus van den Hoek.

Dit onderzoekje wordt gefaciliteerd door onze stichting, door onder andere het beschikbaar stellen van kilometervergoeding voor het bezoek van de nestkasten. Alle werkgroepen die dit type nestkast gebruiken kunnen gebruik maken van de mogelijkheden die hieruit voortkomen. Het onderzoek is in ons allen belang om het percentage predatie naar beneden te brengen.

Dit jaar zijn er 38 nestkasten uitgegeven aan de verschillende werkgroepen en staan er op moment van schrijven nog 17 gereserveerd voor groepen die nog opgehaald worden eind 2021 of begin 2022. In totaal zijn er in 2021 maar liefst 69 nestkasten ingekocht.

VEILIGHEID

VEILIG NESTKASTEN OPHANGEN

Op steeds meer locaties worden boombokken gebruikt om de nestkasten op te hangen. Ook steeds meer van deze boombokken worden beschikbaar gesteld door onze stichting aan de verschillende werkgroepen. De boombok is ontwikkeld binnen de Vogelwacht Uffelte en wordt nu provincie breed ingezet. Dit bevordert de veiligheid bij het controleren van nestkasten. Het ophangen van een nestkast op een hoogte van 5 of 6 meter is niet meer noodzakelijk, omdat het met een boombok ook makkelijk op 3 meter hoogte aan een boom gehangen kan worden. Prettiger met controleren en door deze bronaanpak een stukje veiliger.

Wat betreft de boombokken hebben we dit jaar 26 gemaakt voor de werkgroepen. Er zijn er nu 19 uitgegeven en staan er op moment van schrijven nog 5 gereserveerd voor diverse groepen.

KLIMGORDELS & POSITIONERINGSLIJN

Helaas hebben we de in het vorige jaarverslag aangekondigde klimcursus nog niet kunnen geven. Door de wisselende corona-maatregelen vonden wij (en de cursusleider) het niet vertrouwd om dit te houden. Uiteraard hopen we in 2022 in maart/april alsnog deze cursus te kunnen aanbieden aan de vrijwilligers die werken met de klimgordels.

In 2020 hebben we 8 veiligheidssets ingekocht, waarvan er inmiddels 6 zijn uitgegeven aan verschillende werkgroepen in de provincie.

VEILIGHEIDSHESJES

Daar sta je dan in het donker in februari/maart met een mobiel en een bluetooth boxje. Vaak voor of in de buurt van woningen. Dat bepaalde bewoners dat niet helemaal vertrouwen bleek de afgelopen jaren wel, meerdere malen heeft de politie geïnformeerd bij de werkgroepen wat ze aan het doen waren. Reden te meer om veiligheidshesjes beschikbaar te stellen voor de werkgroepen om tijdens de geluidsinventarisatie te dragen. Op de rug van de hesjes een opdruk met de tekst “steenuilenwerkgroep”, zodat het herkenbaar is voor passanten en bewoners. Maar ook om veilig langs de weg te kunnen staan in het donker natuurlijk.

Ook dit jaar hebben we weer hesjes uitgedeeld aan de werkgroepen om te gebruiken bij de territoriuminventarisaties. Voor de komende jaren hebben we er nog voldoende in voorraad om de werkgroepen te voorzien van deze veiligheidshesjes.

LADDERS

Sinds 2 jaar stellen we aan werkgroepen die niet over een (veilige) ladder beschikken ook regelmatig een ladder beschikbaar. Veilig werken op hoogte is belangrijk en een veilige ladder daarbij essentieel. De ladders die gebruikt worden door de werkgroepen kunnen dan ook ter keuring worden aangeboden tijdens de ladderkeuring van Landschapsbeheer Drenthe, zodat er weer een jaar veilig gewerkt kan worden. Een enkele keer wordt een ladder afgekeurd en is deze dus niet veilig genoeg meer om het vrijwilligerswerk uit te voeren. In dat soort gevallen kunnen we in overleg tussen onze stichting en de vrijwilligersgroep een nieuwe ladder aanschaffen die de groep dan in bruikleen krijgt.

DRINKBAKKEN

Naast de bovenstaande zaken worden er ook regelmatig steenuilveilige drinkbakken ingekocht en uitgegeven. In 2021 hebben we 12 drinkbakken ingekocht. Deze zijn als volgt uitgegeven:

- 8 naar werkgroepen in de gemeente Aa en Hunze
- 4 naar werkgroep Wijster

SAMENWERKING

LANDSCHAPSBEHEER DRENTH

In 2018 is de gemeente Aa en Hunze op initiatief van de Natuur en Milieufederatie Drenthe ambassadeur geworden van de steenuil. Deze iconsoort voor de biodiversiteit van het kleinschalige landschap kreeg hiermee aandacht. De gemeente wilde zich gaan inzetten voor het verbeteren van het leefgebied van de steenuil en hoopte dat ook inwoners hier een steentje aan wilden bijdragen. Om de gemeente hierbij te ondersteunen hebben de Natuur en Milieufederatie Drenthe en Landschapsbeheer Drenthe dat jaar een natuurwerkplaats over de steenuil georganiseerd. Hier is een advies uit voortgekomen over de wijze waarop de steenuil in de gemeente Aa en Hunze kon worden geholpen. De uitvoering van dit advies werd een project met als doel het vergroten van kennis van en draagvlak voor het behoud en verbetering van de steenuilbiotoop bij erfbezoekers in het buitengebied. Het leefgebied van de steenuil wordt hierbij verbeterd door gerichte maatregelen op erven te nemen. De prioriteit ligt bij het belangrijkste leefgebied in deze gemeente van de soort, namelijk het Drentsche Aa gebied.

Figuur 2: Voorbeeld van een herinrichting van een erf.

Inmiddels zijn er 25 eigenaren bezocht en zij hebben adviezen ontvangen voor de inrichting en het beheer van hun erf om dit (nog) steenuilvriendelijker te maken. Er wordt gekeken naar maatregelen als het aanleggen van fruitboomgaarden, meidoornhagen, graanveldjes enz. In samenwerking met de steenuilenwerkgroep Drenthe wordt bepaald of erven ook in aanmerking komen voor het plaatsen van een steenuilenkast. Dankzij de provincie Drenthe, de Nationale Postcode Loterij en de gemeente Aa en Hunze kunnen materialen zoals plantgoed en nestkasten beschikbaar worden gesteld. Het project liep af in 2021 en in totaal zijn er vijftientig erven geschikt gemaakt.

Kathelijn de Maeijer (Landschapsbeheer Drenthe – Soortenbeheer)

LADDERKEURING LANDSCHAPSBEHEER DRENTHÉ

Jaarlijks wordt de ladderkeuring geïnitieerd door Landschapsbeheer Drenthé waar de werkgroepen kosteloos gebruik van kunnen maken. Via de Stichting Steenuilenwerkgroep Drenthé worden de coördinatoren hiervan op de hoogte gebracht en kunnen alle ladders (ook privé ladders) die gebruikt worden voor het vrijwilligerswerk voor de uilen (steenuilen, kerkuilen, bosuilen, etc...) en voor fruitboombrigades worden gekeurd. Dit is t.b.v. de veiligheid van de vrijwilligers die hiervan gebruik maken. Vanuit de stichting stimuleren we het dan ook om gebruik te maken van deze facilitering. Mocht een ladder afgekeurd worden tijdens deze keuring dan kan (zoals eerder in de verslag vermeld) in goed overleg met onze stichting eventueel een nieuwe ladder aangeschaft worden voor het vrijwilligerswerk.

GEMEENTE AA EN HUNZE & HEEL DRENTHÉ ZOEMT

Sinds 2018 is de gemeente Aa en Hunze ambassadeur voor de steenuilen. Dit is ontstaan via Heel Drenthé Zoemt. We zijn daar vanuit de stichting erg blij mee en ook via Landschapsbeheer Drenthé worden maatregelen getroffen op erven in de gemeente Aa en Hunze t.b.v. de steenuilen. Onderstaande oproep stond op o.a. Facebook om erven te werven, en met succes. Inmiddels is dit project uitgevoerd en zal dit vermoedelijk een vervolg krijgen in 2022!

Woon jij in Eext, Anloo, Gasteren, Nijlande, Eldersloo of Ekehaar, of in de directe omgeving van een van deze dorpen? En wil jij meehelpen met de bescherming van de steenuil? Samen met de gemeente Aa en Hunze en Stichting Steenuilenwerkgroep Drenthé zoeken we mensen (uit de genoemde dorpen) die hun erf Steenuil-vriendelijk in willen richten? Wij zorgen voor het advies en dankzij de provincie Drenthé, Nationale Postcode Loterij en de gemeente Aa en Hunze kunnen we materialen zoals fruitbomen, bloemenmengsels en nestkasten beschikbaar stellen. Let op: er is nog plek voor drie erf-eigenaren.

NL-DOET

VAN UITSTEL KOMT GEEN AFSTEL!

Ook in 2021 hebben we weer meegedaan met NL-doet. Evenals in 2020 was dit in aangepaste vorm, waardoor er in kleinere kring nestkasten zijn gemaakt op 4 locaties. Dit jaar was door de organisatie van NL-doet de klusdag verplaatst van maart naar 29 mei. Per locatie hebben we van het Oranjefonds €400,- mogen ontvangen. €350,- per locatie voor materiaalkosten en €50,- per locatie voor middelen, zoals mondkapjes en handgel.

Op 3 van deze locaties zijn in totaal 30 steenuilennestkasten gebouwd en op één locatie torenvalkenkasten. Net als afgelopen jaren was dit een samenwerking met de Vogelwacht Uffelte. De torenvalkenkasten zijn gemaakt voor de vogelwacht Uffelte en de steenuilennestkasten voor onze stichting.

Hieronder de locaties waar gewerkt is op 29 mei 2021:

- Piet de Vries	Uffelte	(steenuilen)
- Alex Klein	Lhee	(torenvalken)
- Patrick Bolling	Dieverbrug	(steenuilen)
- Claus van den Hoek	Nijensleek	(steenuilen)

FINANCIERINGEN

We staan er als Stichting Steenuilenwerkgroep Drenthe financieel heel gezond voor. Door enkele grote uitgaven die we hebben voorgefinancierd de afgelopen jaren (RABO fonds en Prins Bernhard Cultuurfonds) hebben we een stevige buffer op kunnen bouwen. Dit is ook wel nodig om mindere tijden op te vangen.

Ook dit jaar hebben we een aantal dingen ervaren die niet door konden gaan i.v.m. de maatregelen rondom corona. Zo is het dit jaar bij het bezoeken van maar één markt gebleven en ook het aantal lezingen dat we gegeven hebben is op één hand te tellen. Voor de financiële situatie van de stichting heeft dit echter minimale invloed gehad.

Indien de maatregelen in 2022 zullen worden versoepeld, zal er een inhaalslag worden gemaakt. Zo zal in 2022 dan de training 'veilig werken op hoogte' zo snel mogelijk worden gegeven. We proberen dit te doen voor aanvang van het seizoen, maar zal dus geheel afhangen of de maatregelen ivm COVID-19 wel of niet worden versoepeld. Tevens staan er nu al enkele lezingen gepland voor 2022 die niet door konden gaan afgelopen jaar.

RABOFONDS

In april van dit jaar hebben we de €5000,- van het Rabofonds ontvangen die we voorgefinancierd hadden. Hiervoor zijn vele zaken aangeschaft. Denk hierbij aan klimgordels, ladders, steenuilveilige drinkbakken, boombokken en veiligheidshesjes. Allemaal zaken die het voor of de vrijwilliger veiliger maken ofwel voor de steenuilen. Doordat dit bedrag voorgefinancierd is, is een mooie buffer ontstaan op de rekening. De uitgaven waren dus al gedaan in de afgelopen jaren en de inkomsten hiervan zijn dit jaar binnen gekomen. Dit kan een vertekend beeld geven op de bankrekening.

PROVINCIE DRENTHE

Voor 2021 hebben we van de provincie Drenthe een bijdrage ontvangen van €1500,-. Wij stellen het zeer op prijs dat deze €1500,- beschikbaar is gesteld door de provincie. De jaarlijkse directe kosten van de stichting worden door deze middelen gedekt. Denk aan terugkerende kosten voor: website, bankrekening en verzekeringen. Daarnaast is er binnen deze €1500,- ook nog ruimte om een deel te besteden aan de ondersteuning van de werkgroepen.

RABO CLUB SUPPORT

Vanuit het RABO-clubsupport hebben we dit jaar een bedrag mogen ontvangen van €567,53. Dat is ruim €150,- meer dan het jaar ervoor. We zijn erg blij met deze bijdrage die mede mogelijk gemaakt wordt door de leden van de Rabobank die op onze stichting gestemd hebben.

COOP-STATIEGELDACTIE

Ook dit jaar hebben we bij twee COOP supermarkten drie maanden lang als goed doel in de statiegeldautomaat gezeten. Dit jaar mochten we deze actie houden bij COOP Simonides in Diever en COOP Koetsier in Ruinerwold. Al met al heeft deze actie maar liefst € 1128,10 opgeleverd. Alle klanten van deze COOP supermarkten bedankt voor de donatie en de COOP organisatie bedankt voor het verdubbelen van het bedrag.

mensen maken

met statiegeld meer mogelijk

▶ voor de steenuil

coop

GEMEENTE AA EN HUNZE

De gemeente Aa en Hunze stelt elk jaar (sinds 2018) budget beschikbaar voor de ondersteuning van de werkgroepen in de gemeente Aa en Hunze. Elk jaar mogen we daarbij rekenen op een bedrag van €2150,- die ten gunste komt aan de steenuilen en vrijwilligersgroepen in de gemeente. Op deze manier draagt de gemeente Aa en Hunze bij aan het behoud en de uitbreiding van de steenuilen in deze gemeente. De vrijwilligers doen hun uiterste best om dat te bewerkstelligen.

DONATIE(S)

Vanuit Albert Elema uit Brunsting is er een prachtige donatie binnengekomen van maar liefst €350,- namens zijn eigen bedrijf: Advocatenkantoor Elema B.V. . Albert draagt de steenuilen een warm hart toe en nadat we vanuit de Stichting Steenuilenwerkgroep Drenthe samen met de werkgroep van Wijster en omgeving twee steenuiltjes

uitgezet hadden op het erf kregen we deze prachtige donatie overgemaakt. Hiermee kunnen we de groepen in de omgeving weer faciliteren met de benodigde nestkasten en andere materialen.

Daarnaast hebben we diverse kleine donaties ontvangen van diverse particulieren. Elk bedrag is welkom en elk bedrag is een prachtige waardering voor het vrijwilligerswerk dat uitgevoerd wordt door de enthousiast steenuilenliefhebbers in onze provincie.

RESERVERINGEN

Vanuit de aanschaf van materialen komt ook automatisch het reserveren van middelen aan de orde. We zijn bewust bezig met het opbouwen van een reserve op de rekening van de Stichting Steenuilenwerkgroep Drenthe. Dit is namelijk noodzakelijk om in de toekomst o.a. onze laptop, beamer en klimgordels te kunnen vervangen als deze zijn afgeschreven. Vooral de klimgordels brengen nogal wat kosten met zich mee. Hiervoor dient per jaar €400,- gereserveerd te worden. Voor de laptop en beamer reserveren we jaarlijks €200,- om deze in 5 jaar af te schrijven. We hopen natuurlijk dat de laptop en beamer langer mee gaan dan 5 jaar.

ACTIVITEITEN STUD

LEZINGEN

Nog meer dan in 2020 werden lezingen afgelast. Waar vorig jaar aan het begin van het jaar nog geen maatregelen aan de orde waren, kregen we dit jaar te maken met verschillende maatregelen door het jaar heen. Vele lezingen die vorig jaar verplaatst waren zijn weer vooruit geschoven naar 2022. Natuurlijk hopen wij dat er dan weer meer mogelijk zal zijn qua lezingen:

Lezingen die wel door konden gaan:

Zaterdag 09 oktober 2021

14:00 uur – 16:00 uur

Braakballen pluizen, Gieterveen

Jeugdactiviteit in het kader van Oktober kindermaand

Een prachtige activiteit met een volle zaal kinderen die enthousiast braakballen geplozen hebben en ook vol aandacht geluisterd hebben naar een presentatie over de Nederlandse uilen.

Dinsdag 09 november 2021

20:00 uur – 22:00 uur

Lezing steenuilen voor Plaatselijk Belang Linde

Dorpshuis Linde

Een leuke avond met een enthousiast publiek in Linde, waar circa 25 personen geluisterd hebben naar een presentatie van Erwin over de steenuilen.

Inmiddels zijn er gelukkig ook al enkele lezingen gepland voor 2022. Of deze doorgang kunnen vinden zal afhangen van de maatregelen m.b.t. Corona.

MARKTEN

Helaas ook dit jaar een minimaal aantal markten die bezocht konden worden met de kraam en het braakballen pluizen. Wel hebben we op 25 juli gestaan op het OER festival in Diever. Hier hebben we een gezellige dag gehad met vrijwilligers en bezoekers van de markt.

Andere markten, zoals de Oogstdag in Lhee en de kerstmarkt in Vledder konden helaas vanwege de maatregelen rondom corona niet doorgaan. Verder hebben ook wij afgewacht m.b.t. de corona-maatregelen om ons aan te melden voor markten en willen we onze vrijwilligers niet onnodig blootstellen aan risico's omtrent mogelijke corona-besmettingen.

NESTKASTEN WILDLANDS

Dit jaar kregen we het verzoek van Wildlands adventure Zoo in Emmen of het ook mogelijk zou zijn om bij hun op het terrein nestkasten op te hangen voor de steenuilen. De locatie lijkt op het eerste ook niet zo geschikt, maar met de aanwezigheid van wat ruigte, dieren, mest is daarmee eigenlijk het gebied nog niet eens zo heel ongeschikt. Dus in overleg met Hielke Braaksma van de steenuilengroep Emmen hebben we

op het terrein 2 nestkasten afgeleverd die door de medewerkers van Wildlands geplaatst zijn. Tijdens dit bezoek zijn er video-opnames gemaakt voor het Backstage journaal van Wildlands. Erg leuk om hierin mee te werken. Mochten er onverhoopt geen steenuilen opduiken dan werken de nestkasten als educatief materiaal voor de bezoekers die op verschillende momenten backstage mogen kijken.

NACHT VAN DE NACHT - MEPPEL

Tijdens de Nacht van de Nacht op 30 oktober 2021 hebben we met de opgezette uilen en marters gestaan in Meppel. Ruim 150 volwassenen en kinderen zijn op deze druilerige avond langs geweest. We hebben veel verteld over de uilen en het was leuk om te ervaren dat sommige kinderen ook al erg veel wisten van uilen en de natuur in het algemeen. Het was een leuke avond!

PERSMOMENTEN

RTV DRENTHE: DILEMMA: STEENUILEN BIJVOEREN OF NATUURLIJKE SELECTIE?

Terwijl de tuinvogels hier en daar nog een pindaslinger en vetbol vinden, hebben de roofvogels niet veel te kiezen. De sneeuwval zorgt ervoor dat een deel van het voedsel niet of minder goed bereikbaar wordt. Bij de Steenuilenwerkgroep Drenthe zijn er zorgen.

De buizerd kan zich nog tegoed doen aan verzwakte beesten. De torenvalk zoekt een warmer oord op als het hier te gek wordt. Maar de meeste roofvogels zien het menu met dit pak sneeuw direct slinken. Niet meteen iets om je zorgen over te maken, vindt roofvogeldeskundige Rob Bijlsma. "Deze beesten bestaan al twee miljoen jaar. Ze hebben al heel wat voor de kiezen gehad, ze redden zich wel. Het is nog niet eens een heel strenge winter."

Een populatie kan wel krimpen. "Als er vogels doodgaan dan ontstaat er meer ruimte voor de vogels die het wel redden. Zij gaan in het voorjaar weer broeden en over twee jaar is het weer bijgetrokken", aldus Bijlsma.

Muis onder de sneeuw

Bij de Steenuilenwerkgroep Drenthe zijn er wel zorgen. Op het wintermenu van de steenuilen staan voornamelijk muizen, die nu onder de sneeuw blijven en niet of nauwelijks te vangen zijn. De werkgroep houdt de weersomstandigheden goed in de gaten. Blijft de sneeuw dagen achtereen liggen, dan wordt aan erfeigenaren en vrijwilligers van de werkgroep gevraagd om de uilen bij te voeren.

Erwin Bruulsema van de werkgroep: "In 2009 hebben we voor het laatst bijgevoerd. Toen lag er drie keer achtereen een week lang sneeuw. Sommigen hebben bezwaar tegen het bijvoeren en dat snap ik heel goed. De sneeuw zorgt toch voor een stukje natuurlijke selectie. Maar het is een lastige: we zijn ook heel druk met de bescherming van de steenuilen; het gaat om een vrij kwetsbare populatie. En de kans dat de sneeuw er aan het eind van de week nog ligt is vrij groot."

Lok muizen voor een 'uilenvoederplek'

Betrokken vrijwilligers en erfeigenaren mogen zelf weten of ze de steenuilen extra voedsel geven. Wie de steenuil wil bijvoeren legt een eendagskuiken (uit de vriezer van de dierenwinkel) in de nestkast.

Van kerkuilen is ook bekend dat ze het moeilijk hebben in de sneeuw. "Op hooizolders van oude boerderijen hebben ze vaak geen plek meer. Ze zijn daarmee ook een jachtplek kwijt. Bijvoeren van de kerkuil is lastiger, omdat ze in principe alleen levend voer eten." Bruulsema heeft een tip voor erfeigenaren: "Leg tegen de schemering zaden op de grond, langs een takkenril of houthok bijvoorbeeld. Daar komen muizen op af. Eigenlijk maak je dan een uilenvoederplek."

'Iets dat op een tak zit'

Geen muizen, dat is geen probleem voor de bosuilen. "Die vinden wel iets dat op een tak zit", zegt Claus van den Hoek uit Nijensleek. Tijdens de sneeuwjacht van 6 op 7 februari kwam de bosuil al met een vogeltje thuis.

Ook ransuilen schakelen van muizen makkelijk over op vogeltjes. Denk aan huismussen en vinkachtigen. In de winter komen de ransuilen samen in een boom, een roestboom. Je zou denken dat

Bron: RTV Drenthe

Behoud van de meest noordelijke steenuilpopulaties in Drenthe wordt zwaar bevochten. 'Als ze zich verder terugtrekken, wordt de populatie kwetsbaar'

Het bestuur bestond in 2021 uit 4 personen. Helaas heeft Alex Klein vanwege privéredenen aangegeven te stoppen als bestuurslid. Inmiddels hebben we 1 nieuw bestuurslid geworven: Arne Kijk in de Vegte. Arne woont in Ruinen en is opgegroeid met de steenuiltjes om zich heen in Ansen. De rol van Arne in het bestuur zal vooral zijn het meedenken en het participeren in onderzoek. Arne werkt bij een ecologisch adviesbureau en heeft zo vanuit zijn werk ook het nodige netwerk en kennis die in het voordeel kunnen werken bij zijn bestuursfunctie. Om een volledig bestuur te vormen zijn we nog op zoek naar een 5^e bestuurlid die o.a. een stukje PR voor zijn of haar rekening wil nemen. PR in de vorm van pers-berichten schrijven en/of hulp bij de markten. Ook zou het

mooi zijn indien we het onderzoek naar de steenuilen in Drenthe kunnen uitbreiden met nieuwe bestuursleden.

Erwin Bruulsema

- Voorzitter
- Coördinator Drenthe voor STONE
- Secretaris
- Website + Facebook
- Geven lezingen
- Fondsenwerving

Okko Vos

- Penningmeester
- Geven lezingen
- Facilitering materialen
- Twitter
- Inkoop materialen
- Veiligheid

Patrick Bolling

- Bestuurslid
- Markten
- Inkoop markten
- Opslag materialen

Alex Klein

- Bestuurslid
- Markten
- Inkoop markten

VERGADERINGEN

Onderling tussen de bestuursleden is er veel overleg. Door de maatregelen rondom covid hebben er meer overleggen plaatsgevonden via telefoon en app. Uiteraard wordt er ook officieel vergaderd door het bestuur.

05-07-2021	Vergadering bestuur fysiek
20-08-2021	Vergadering en informele bijeenkomst bestuur
28-09-2021	Overleg penningmeester en voorzitter
12-11-2021	Overleg inzet camera's en nestkastenwerkgroep
30-11-2021	Gesprek mogelijk nieuw bestuurslid met voorzitter

Gelukkig hebben we als bestuur nog wel regelmatig kunnen vergaderen. Dit tussen de lock-down periodes door en met de nodige afstand (1,5 meter). Hierdoor hebben we nog wel het nodige kunnen doen voor de verschillende werkgroepen in de provincie.

LANDELIJKE OVERLEGGEN

Zaterdag 06-03-2021	Landelijk STONE-overleg Vanwege privé-omstandigheden niet bijgewoond.
Zaterdag 19-09-2021	Digitaal i.v.m. corona. Niet bijgewoond i.v.m. drukke agenda.
Woensdag 03-11-2021	STONE overleg 25 jarig bestaan Digitaal – Voorzitter Erwin sluit aan bij de organisatie voor het 25 jarig bestaan van STONE.
Woensdag 15-12-2021	STONE overleg 25 jarig bestaan Digitaal – Voorzitter Erwin sluit aan bij de organisatie voor het 25 jarig bestaan van STONE.

Door allerlei omstandigheden hebben we vanuit Drenthe dit jaar de bijeenkomsten niet bijgewoond. Komend jaar hopen we weer volledig aanwezig te kunnen zijn bij de bijeenkomsten van STONE, digitaal of in Culemborg.

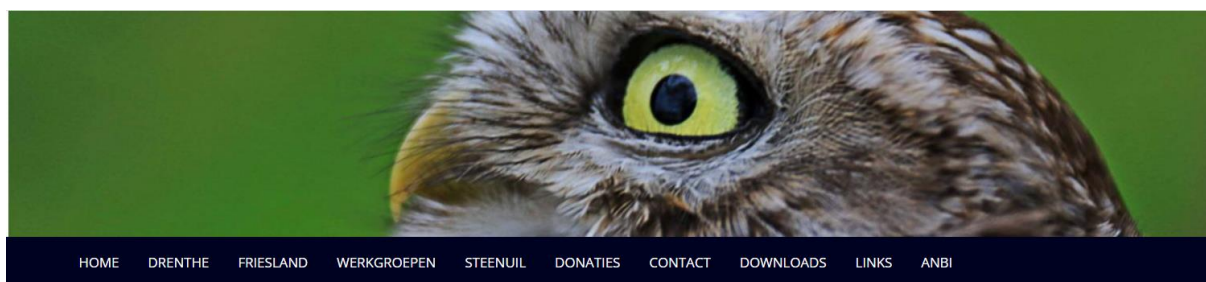
PROVINCIAAL OVERLEG

Donderdag 14 oktober 2021 Provinciaal overleg steenuilen
Dorpshuis de Bastogne in Ansen

Wat was het weer fijn dat op 14 oktober ons provinciale overleg met de coördinatoren (en vrijwilligers) uit onze provincie door kon gaan. Onderzoek binnen het gebied van de Vogelwacht Uffelte op basis van ringgegevens werden gepresenteerd. Ook was er aandacht voor het veilig werken op hoogte en was er natuurlijk alle ruimte om met elkaar ervaringen uit te wisselen. Concreet is hieruit naar voren gekomen dat er een kennisgroep nestkasten is opgericht die zich verdiept in het nog beter marterbestendig maken van de nestkasten. (zie eerder in dit verslag).

WEBSITE – FACEBOOK - TWITTER

Om ook goed vindbaar te zijn voor mensen die meer willen weten over de steenuilen, meldingen van steenuilen door te geven of andere steenuil gerelateerde zaken, hebben we de website, facebook en twitter. Via deze drie media proberen we onze achterban op de hoogte te houden van ontwikkelingen m.b.t. de stichting in het bijzonder, maar ook m.b.t. het veldwerk van de werkgroepen om zo veel mogelijk van de werkzaamheden rondom de steenuilen te laten zien.

Via de website komen regelmatig mail binnen met verzoeken voor het plaatsen van nestkasten, maar ook vele vragen komen binnen. Niet alleen uit Drenthe en Friesland, maar ook uit hele andere provincies. Soms kunnen we die voorzien van antwoord en in vele gevallen mailen we dat door naar de lokale werkgroep of provinciale coördinator elders in het land. Op deze manier doet de website meer dan we in eerste instantie voor ogen hadden. Het hoofddoel van de site is mensen bereiken, informatie verstrekken en het delen van leuke dingen die door de stichting of de werkgroepen in de provincie worden gedaan.

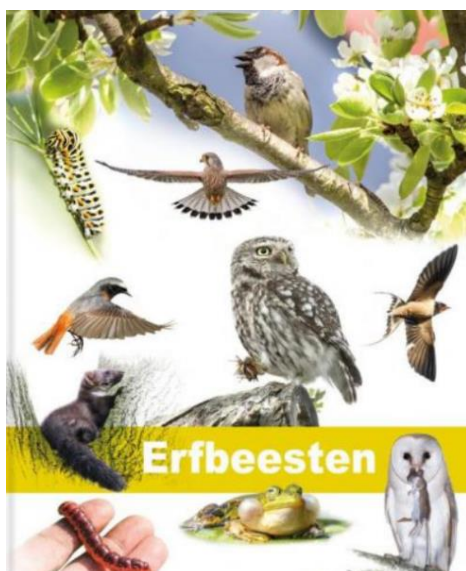
Op Twitter zijn we actief met het plaatsen van foto's en leuke activiteiten die we zelf ondernemen en het delen van steenuil gerelateerde zaken. Ook de werkgroep in Noord-Drenthe heeft een heel actieve en leuke twitterpagina. Zie hieronder: Zeker de moeite waard om te volgen.

Ook via facebook zijn we te volgen en delen we zo veel mogelijk activiteiten die we ondernemen. Ook activiteiten van de werkgroepen in Drenthe worden gedeeld.

Door STONE (steenuilen Nederland) worden regelmatig uitgaves van informatiemateriaal ontwikkeld. Om dit te laten drukken is het vaak van belang om de oplage zo groot mogelijk, maar binnen de grenzen van wat wenselijk is, te bestellen. Zo hebben we het afgelopen jaar extra boekjes ingekocht. Door een plus op de bestelling van STONE te kunnen doen waren we daarom goedkoper uit dan als we dat niet hadden gedaan. Op deze manier hebben we wat materiaal om aan de werkgroepen te faciliteren en om op markten en lezingen te kunnen aanbieden tegen een mooie prijs aan geïnteresseerden.

Boekje erfbeesten + bijbehorende zoekkaart / informatieboekje steenuil

ANBI-STATUS

Vanaf 2020 hebben we de ANBI-status voor onze stichting. Dit houdt in dat donateurs de donatie (voor een deel) kunnen aftrekken van de belasting. Zie tekst hieronder.

Tekst hieronder afkomstig van de site van de belastingdienst: www.belastingdienst.nl

Om aangewezen te worden als ANBI moet uw instelling voldoen aan alle volgende voorwaarden:

- *Uw instelling moet met nagenoeg geheel van al haar activiteiten het algemeen belang dienen. Dit is de 90%-eis.*
- *Uw instelling heeft geen winstoogmerk met het geheel van haar activiteiten die het algemeen belang dienen.*
- *Uw instelling en de mensen die rechtstreeks bij uw instelling betrokken zijn, voldoen aan de integriteitseisen.*
- *Geen enkel natuurlijk persoon of rechtspersoon mag over het vermogen van de instelling beschikken alsof het zijn eigen vermogen is. Bestuurders en beleidsbepalers mogen geen meerderheid hebben in de zeggenschap over het vermogen van de instelling.*
- *Uw instelling mag niet meer vermogen aanhouden dan redelijkerwijs nodig is voor het werk van de instelling. Daarom moet het eigen vermogen beperkt blijven.*
- *De beloning voor beleidsbepalers is beperkt tot een onkostenvergoeding of minimale vacatiegelden.*
- *Uw instelling heeft een actueel beleidsplan.*
- *Uw instelling heeft een redelijke verhouding tussen beheerkosten en bestedingen.*
- *Geld dat overblijft na opheffing van uw instelling wordt besteed aan een ANBI met een soortgelijk doel.*
- *Uw instelling voldoet aan de administratieve verplichtingen.*
- *Uw instelling publiceert specifieke gegevens op een eigen of gemeenschappelijke website.*

Hieronder de tekst op onze site. Op de ander pagina's op de site is nog meer te lezen:

www.steenuilendrenthe.nl

Stichting Steenuilenwerkgroep Drenthe is sinds 01 januari 2020 aangemerkt als een Algemeen Nut Beoogde Instelling (ANBI).

Een ANBI heeft belastingvoordelen, zoals:

- ***Een ANBI betaalt geen erfbelasting of schenkbelasting voor erfenissen en schenkingen die de instelling gebruikt voor het algemeen belang.***
- *Als een ANBI zelf schenkingen doet in het algemene belang, dan hoeft de ontvanger geen schenkbelasting te betalen.*
- *Een ANBI komt in aanmerking voor teruggaaf van energiebelasting.*
- *Vrijwilligers die voor een ANBI werken, doen daarmee onder bepaalde voorwaarden een gift aan een ANBI.*
- ***Donateurs van een ANBI mogen hun giften aftrekken van de inkomsten- of vennootschapsbelasting. Om in aanmerking te komen voor de aftrek van periodieke giften, moeten de donateur en de ANBI de gift vastleggen in een overeenkomst.***

Via onderstaande link is hier meer informatie over te vinden:

[Site belastingdienst m.b.t. ANBI](#)

VOORUITBLIK

In 2021 hebben we gelukkig qua facilitering voldoende kunnen doen voor de werkgroepen. Het mooie is dat groepen ons ook steeds beter weten te vinden als ze iets nodig hebben. Net als afgelopen jaren doen we er alles aan om de financiën zodoende toereikend te houden dat we aan de wensen van de werkgroepen tegemoet kunnen komen m.b.t. de facilitering van nestkasten en andere zaken die van essentieel belang zijn voor het goed en effectief uitvoeren van het vrijwilligerswerk voor de steenuilen. Daarnaast proberen we natuurlijk elk jaar wel iets extra's. Hieronder enkele zaken waar we extra op gaan inzetten komend jaar.

SEIZOEN 2022

Uiteraard hopen we op een beter seizoen in 2022. Of dit het geval zal zijn is mede afhankelijk van de muizenstand en de hoeveelheid mislukte nesten (door o.a. predatie). We kijken uit naar alle verhalen van de werkgroepen die actief zijn in de provincie en hopen dat dit positieve verhalen zullen zijn. Het blijft altijd koffiedik kijken, maar we hebben op basis van de meerjarige trend er goede hoop op dat komend jaar weer wat beter zal zijn voor de steenuilen.

KLIMCURUS

Het wordt nu toch echt wel tijd dat het komend jaar wel gaat lukken met de maatregelen rondom corona om de klimcursus te organiseren. Het bedrag staat gereserveerd, dus daar zit het niet op vast. We doen al het mogelijke om dit uit te kunnen voeren.

BESTUUR

Graag zouden we de omvang van het bestuur willen laten groeien. Aangezien Alex officieel zal aftreden en Arne zal toetreden als bestuurslid die vooral ondersteunt in het meedenken, zullen we nog een 5^e bestuurslid gaan werven die vooral in de praktische zaken wil ondersteunen. Daarbij denken we aan ondersteuning bij de markten en eventueel in het schrijven van artikelen over de steenuil voor de pers. Mocht u als lezer van dit jaarverslag iemand kennen of zelf iemand zijn die dit een mooie uitdaging vindt, schroom dan niet om contact op te nemen. We gaan graag met u in gesprek.

KENNISGROEP NESTKASTEN

De kennisgroep nestkasten heeft reeds een begin gemaakt met de inventarisatie m.b.t. de nestkasten waar enige predatie heeft plaatsgevonden afgelopen jaar en zullen zich inzetten om de nestkasten nog verder door te ontwikkelen om het percentage mislukte nesten door predatie omlaag te krijgen.

CAMERA'S

Inmiddels zijn we als bestuur samen met Claus van den Hoek druk bezig met de voorbereiding om vaste camera's op te hangen op (in eerste instantie) 4 locaties in Drenthe. Deze locaties zijn gekozen op basis van structurele aanwezigheid van steenuilen en in gebieden waar het mogelijk is om dit makkelijk te realiseren. Indien dit komend jaar goed bevalt kunnen we kijken of we op meer locaties in de provincie dit kunnen toepassen. De gebruikte camera's zijn vanuit huis te volgen en hoeven dus niet uitgelezen te worden ter plekke. Dit biedt ook de mogelijkheid om deze camera's in de toekomst te streamen. Of we daar uiteindelijk voor kiezen is even de vraag. Het doel is onderzoek te doen naar predatie, maar ook voedselaanvoer e.d. Om dit te realiseren hebben we Claus van den Hoek gevraagd om ons daarin te ondersteunen. Claus heeft ervaring met dit soort camera-settings en al mooie beelden van steenuilen, kerkuilen, bosuilen en torenvalken op zijn facebook staan.

Al met al zijn we druk doende met allerlei mooie dingen voor de steenuilen en blijven we ons vol inzetten voor de facilitering voor de werkgroepen in Drenthe om de steenuil te behouden voor onze provincie en daar waar mogelijk de populatie te laten groeien.

Wij wensen iedereen alvast een prachtig 2022 en een heel mooi steenuilenseizoen toe.

*Namens het bestuur
Erwin Bruulsema (Voorzitter)*

